

Pensioenfonds mocht de pensioenrichtleeftijd van al opgebouwd pensioen niet eenzijdig verhogen naar 67 jaar.

Rb. Limburg 08-11-2017, ECLI:NL:RBLIM:2017:10722, m.nt. T. Huijg

Instantie

Rechtbank Limburg

Datum

8 november 2017

Magistraten

Mr. J. Schreurs-van de Langemheen

Zaaknummer

5654923 cv expl 17-604

Noot

T. Huijg

Vakgebied(en)

Verzekeringsrecht / Pensioenrecht

Pensioenen / Pensioenuitvoering en -communicatie

Pensioenen (V)

Pensioenen / Algemeen

Brondocumenten

ECLI:NL:RBLIM:2017:10722, Uitspraak, Rechtbank Limburg, 08-11-2017

Wetgeving

Art. 20, 83 PW

Essentie

Pensioenfonds mocht de pensioenrichtleeftijd van al opgebouwd pensioen niet eenzijdig verhogen naar 67 jaar.

Samenvatting

Drie slapers van ondernemingspensioenfonds Sabic maken bezwaar tegen (i) de verhoging van de pensioenrichtleeftijd van hun tot dan toe opgebouwd pensioen en (ii) de definitieve omzetting van een deel van het ouderdomspensioen in nabestaandenpensioen. Het fonds zet toch door. De rechter oordeelt dat het fonds daarmee in strijd handelt met het wijzigingsverbod ex art. 20 PW.

Partij(en)

1. [eisende partij 1], wonend te [woonplaats eisende partij 1], eisende partij, gedaagde partij in het incident tot voeging, gemachtigde DAS Rechtsbijstand, mr. C.H.J. Voncken,
2. [eisende partij 2], wonend te [woonplaats eisende partij 2], eisende partij, gedaagde partij in het incident tot voeging, gemachtigde DAS Rechtsbijstand, mr C.H.J. Voncken, en
3. [eisende partij 3], wonend te [woonplaats eisende partij 3], eisende partij, gedaagde partij in het incident tot voeging, gemachtigde SRK Rechtsbijstand, mr. A.F. Wilson,

tegen

Stichting Pensioenfonds Sabic, gevestigd te Heerlen, gedaagde partij, eisende partij in het incident tot voeging, gemachtigde mr. R.M.J.M. de Greef.

Uitspraak

1. De procedure

1.1.

Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding
- de conclusie van antwoord tevens incident tot voeging
- de conclusie van [eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3] tot antwoord in het incident
- het vonnis in het incident tot voeging
- de conclusie van repliek in de hoofdzaak van [eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3]
- de conclusie van dupliek
- de beslissing waarbij een comparitie van partijen is bepaald
- de op 10 oktober 2017 gehouden comparitie van partijen.

1.2.

Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1.

[eisende partij 1], geboren op [geboortedag eisende partij 1] 1956 is op 1 juli 1974 in dienst getreden bij DSM/SABIC en was laatstelijk werkzaam in de functie van Technical Service Engineer. [eisende partij 1] heeft gewerkt tot 1 juli 2014. Tot de arbeidsvoorwaarden behoorde een pensioenregeling die werd uitgevoerd door Pensioenfonds Sabic.

2.2.

[eisende partij 2], geboren op [geboortedag eisende partij 2] 1955 is op 13 september 1976 in dienst getreden bij DSM/SABIC en was laatstelijk werkzaam in de functie van medewerker expert team/commercieel assistent. [eisende partij 2] heeft gewerkt tot 1 juli 2014. Tot de arbeidsvoorwaarden behoorde een pensioenregeling die werd uitgevoerd door Pensioenfonds Sabic.

2.3.

[eisende partij 3], geboren op [geboortedag eisende partij 3] 1955 is op 1 maart 1978 in dienst getreden bij DSM/SABIC en heeft gewerkt tot 1 juli 2014. Tot de arbeidsvoorwaarden behoorde een pensioenregeling die werd uitgevoerd door Pensioenfonds Sabic.

2.4.

[eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3] zijn op 1 juli 2014 door Sabic ontslagen. Op grond van de tot de arbeidsvoorwaarden behorende pensioenregeling hadden zij recht op pensioen bij het bereiken van de 65 jarige leeftijd. Bij brief van Pensioenfonds Sabic van 19 november 2015 werden zij geïnformeerd dat Pensioenfonds Sabic de opgebouwde pensioenaanspraken via een collectieve waardeoverdracht zou omrekenen naar pensioenaanspraken met ingangleeftijd 67 jaar, daarbij werd de keuzemogelijkheid geboden hier niet mee akkoord te gaan. [eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3] hebben bezwaar gemaakt tegen de omrekening. Ondanks de bezwaren heeft Pensioenfonds Sabic besloten de pensioenaanspraken toch om te rekenen naar pensioenaanspraken met een ingangleeftijd van 67 jaar.

3. Het geschil

3.1.

[eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3] vorderen ieder voor zich — samengevat — primair: te oordelen dat de waardeoverdracht nietig is, Pensioenfonds Sabic deze waardeoverdracht niet mag doorvoeren en voor het geval dit al is geschied, Pensioenfonds Sabic de waardeoverdracht zonder financieel verlies voor [eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3] moet terugdraaien naar de pensioenaanspraken per 31 december 2015 met vergoeding van eventueel gemiste indexatie, rente of anderszins financieel verlies vanaf 1 januari 2016 tot het moment van terugdraaien en subsidiair: te oordelen dat Pensioenfonds Sabic dient te garanderen dat voor [eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3] de omrekenfactoren gelijk blijven bij de huidige omrekening per 1 januari 2016 en bij de omrekening ten tijde van het ingaan van het pensioen van [eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3] met 65 jaar, met veroordeling van Pensioenfonds Sabic in de uitengerechtigde incassokosten en de proceskosten.

3.2.

Pensioenfonds Sabc voert verweer.

3.3.

Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

4.1.

De kantonrechter overweegt dat van collectieve waardeoverdracht op grond van artikel 83 lid 1 aanhef en onder c van de Pensioenwet, verder PW te noemen, sprake is in geval een collectieve wijziging van de pensioenovereenkomst en de waardeoverdracht ertoe strekt bij dezelfde pensioenuitvoerder pensioenaanspraken of pensioenrechten te verwerven overeenkomstig de gewijzigde pensioenovereenkomst; dit is de zogenaamde interne collectieve waardeoverdracht.

4.2.

Bij collectieve waardeoverdracht op grond van artikel 83 geldt een individuele bezwaarmogelijkheid voor de deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners of andere aanspraakgerechtigden. Indien een deelnemer bezwaar maakt tegen de collectieve waardeoverdracht, dan heeft dit tot gevolg dat zijn individuele aanspraken of rechten niet kunnen worden overgedragen. Op grond van genoemde dwingendrechtelijke bepaling in de PW stellen [eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3] zich op het standpunt dat de interne collectieve waardeoverdracht die Pensioenfonds Sabc heeft doorgevoerd ondanks de bezwaren van [eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3], nietig is.

4.3.

Pensioenfonds Sabc heeft zich evenwel op het standpunt gesteld dat in de onderhavige situatie sprake is van een wijziging — verhoging — van de pensioenleeftijd met een collectief actuariële herrekening van de hoogte van het pensioen naar de nieuwe ingangsdatum, wat volgens de brief van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 17 januari 2013 ([Kamerstukken I 2012/13, 33 290, N](#)) geen vorm van waardeoverdracht is, omdat de aanspraken materieel niet wijzigen:

“Bij het collectief actuariel herrekenen van aanspraken naar een hogere pensioenrichtleeftijd wordt de omvang van de pensioenuitkering vanaf die nieuwe pensioenleeftijd hoger. Er is in zoverre derhalve geen sprake is van een aantasting van pensioenaanspraken. Het proces van waardeoverdracht en de instemming van individuele deelnemers, zoals dat geregeld is in de Pensioenwet, is dan ook niet aan de orde”.

De opvatting van de staatssecretaris is volgens *Asser/Lutjens 7-XI 2016/793* houdbaar wanneer de wijziging van de pensioeningangsdatum niet als een wijziging van de pensioenovereenkomst en niet als een wijziging van opgebouwde aanspraken wordt gezien. Dit is zo te zien, aldus *Asser/Lutjens*, indien de werknemer het recht heeft de ingangsdatum van het pensioen te vervroegen (naar de oorspronkelijke leeftijd) en het nominale pensioenbedrag dan gelijk zal zijn aan het bedrag voor de verhoging van de pensioenleeftijd.

4.4.

Daarvan is naar het oordeel van de kantonrechter in het onderhavige geval echter geen sprake. Pensioenfonds Sabc heeft immers aangegeven dat bij de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 67 jaar het ouderdomspensioen omhoog gaat omdat er een kortere uitkeringsperiode resteert. Om de onderlinge verhouding tussen de waarde van het opgebouwde ouderdomspensioen, het nabestaandenpensioen en het wezenpensioen weer in balans te brengen wordt een stukje van de waarde van het opgebouwde ouderdomspensioen aangewend om de waarde van het nabestaandenpensioen en het wezenpensioen op te hogen. Actuarieel bezien zal de waarde van de totale aanspraken dus wel gelijk zijn, maar de aanspraken op ouderdomspensioen worden in dat geval wel aangetast wanneer de ingangsdatum van het pensioen weer wordt vervroegd naar 65 jaar. Dat kan op grond van artikel 83 PW alleen als de deelnemer hier geen bezwaar tegen maakt. De kantonrechter komt dan ook tot het oordeel dat de vorderingen van [eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3] moeten worden toegewezen nu Pensioenfonds Sabc heeft gehandeld in strijd met artikel 83 PW.

4.5.

De kantonrechter vindt extra steun voor het oordeel dat het collectief actuariel herrekenen van aanspraken naar een hogere pensioenrichtleeftijd in strijd is met artikel 83 PW in het feit dat de staatssecretaris op 29 augustus 2017 een wetsvoorstel ([Kamerstukken II 2016/17, 34 765, nr. 2](#)) heeft ingediend waarin wordt voorgesteld artikel 83 PW te wijzigen, in die zin dat het individuele bezwaarrecht komt te vervallen voor zover de collectieve wijziging van de pensioenovereenkomsten of beroepspensioenregeling inhoudt dat de pensioenaanspraken worden omgezet in pensioenaanspraken die zijn berekend op basis van een fiscale pensioenrichtleeftijd. Met andere woorden; ook de

staatssecretaris heeft inmiddels onderkend dat op basis van de huidige wetgeving sprake is van waardeoverdracht in de zin van artikel 83 PW.

4.6.

Bij de beoordeling van de vraag of de gevorderde buitengerechtelijke (incasso-) kosten voor vergoeding in aanmerking komen, hanteert de kantonrechter het uitgangspunt, dat verrichtingen voorafgaand aan het geding worden gezien als voorbereiding van de gedingstukken en instructie van de zaak. Bij afzonderlijk voor vergoeding in aanmerking komende kosten moet het gaan om verrichtingen die meer omvatten dan een enkele (eventueel herhaalde) aanmaning, het enkel doen van een schikkingsvoorstel, het inwinnen van eenvoudige inlichtingen of het op gebruikelijke wijze samenstellen van het dossier. Daarvan is in deze zaak niet gebleken. De vordering tot vergoeding van buitengerechtelijke kosten zal daarom worden afgewezen.

4.7.

Pensioenfonds Sabic zal als de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de kosten van deze procedure.

De kosten aan de zijde van [eisende partij 3] worden begroot op:

- dagvaarding € 101,36
- griffierecht € 78,00
- salaris gemachtigde € 600,00 (3 x tarief € 200,00)

totaal € 779,36

De kosten aan de zijde van [eisende partij 1] en [eisende partij 2] worden begroot op:

- dagvaarding € 198,94
- griffierecht € 156,00
- salaris gemachtigde € 600,00 (3 x tarief € 200,00)

totaal € 954,94

4.8.

De kantonrechter zal dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad verklaren.

5. De beslissing

De kantonrechter

5.1.

verklaart dat de door Pensioenfonds Sabic doorgevoerde waardeoverdracht nietig is,

5.2.

bepaalt dat Pensioenfonds Sabic deze waardeoverdracht niet mag doorvoeren en voor het geval dit al is geschied, dat Pensioenfonds Sabic de waardeoverdracht zonder financieel verlies voor [eisende partij 1], [eisende partij 2] en [eisende partij 3] terugdraait naar de pensioenaanspraken per 31 december 2015 met vergoeding van eventueel gemiste indexatie, rente of anderszins financieel verlies vanaf 1 januari 2016 tot het moment van terugdraaien,

5.3.

veroordeelt Pensioenfonds Sabic in de proceskosten aan de zijde van eisende partij gevallen en tot op heden begroot aan de zijde van [eisende partij 1] en [eisende partij 2] op € 954,94 en aan de zijde van [eisende partij 3] op € 779,36,

5.4.

verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad,

5.5.

wijst het meer of anders gevorderde af.

Noot

Auteur: T. Huijg

Mag een pensioenuitvoerder de pensioenleeftijd eenzijdig aanpassen, d.w.z. zonder daarvoor rechthebbenden een

bezwaarmogelijkheid te geven (als bedoeld in art. 83 PW)? Dat is waar deze *Sabic*-uitspraak van 8 november 2017 (ECLI:NL:RBLIM:2017:10722) over gaat. De principiële impact hiervan is groot (de financiële wat minder, vermoed ik). Dat komt doordat [SZW](#) (in antwoord op Eerste Kamervragen), [DNB](#) en [AFM](#) herhaaldelijk hebben gesteld dat een uitvoerder dat eenzijdig mag doen, en veel uitvoerders ook aldus hebben gehandeld.

Abstracto: wat was de aanleiding?

Pensioenuitvoerders hadden tot 2014 te maken met — doorgaans — één pensioenleeftijd. Meestal 65 jaar. Al het pensioen ging bij 65 jaar in. Vanaf 2014 veranderde dat door de fiscale verhoging van de pensioenrichtleeftijd van 65 naar 67 jaar (en vanaf 2018 naar 68 jaar, zie art. 18a lid 6 en 11 Wet op de loonbelasting 1964). Deelnemers kregen daardoor pensioen met ingangsdatum 65 jaar (namelijk alles wat tot 2014 was opgebouwd), en pensioen met ingangsdatum 67 jaar (opbouw vanaf 2014). En bij iedere toekomstige verhoging van de fiscale pensioenrichtleeftijd (zoals nu per 2018) komt daar een laag pensioen bovenop met weer een eigen pensioenrichtleeftijd.

Uitvoerders zagen de bui al hangen, namelijk:
communicatie wordt complexer (en dus onbegrijpelijker), en uitvoeringskosten nemen toe.

Concreto: wat deed fonds Sabic?

Ondernemingspensioenfondsen Sabic wijzigde alle opgebouwde pensioenen met leeftijd 65 of 66 jaar eenzijdig naar 67 jaar. De ingangsdatum — dus het eerste moment van uitbetaling — steeg daardoor van 65 (of 66) naar 67 jaar. Het later ingaand pensioen werd daardoor wel hoger. Zie onderstaande *infographic*

Bron: <http://www.spf-pensioenen.nl>

Voorafgaand aan de collectieve verhoging had het fonds zijn huidige en voormalige deelnemers per brief de mogelijkheid gegeven daartegen bezwaar te maken. In ieder geval drie slapers maakten bezwaar (en startten uiteindelijk de onderhavige procedure). Desondanks besloot het fonds toch ook hun pensioenen om te zetten naar 67 jaar.

Overigens: het fonds had tegelijkertijd ook een (klein) stukje van het ouderdomspensioen omgezet in nabestaandenpensioen. Dit is van belang, omdat zo meteen zal blijken dat enkele juristen hierom vinden dat de betekenis van deze *Sabic*-uitspraak minder verstrekkend is dan hoe ik dat zie.

Waar gaat het juridisch over?

Het gaat om art. 20 PW, het wettelijk wijzigingsverbod, en de uitleg daarvan. Dat artikel luidt als volgt: *“In geval vaneen wijziging van een pensioenovereenkomst worden de voor de aanspraakgerechtigden tot het tijdstip van wijziging opgebouwde pensioenaanspraken niet gewijzigd, behoudens het bepaalde in de art. 76, 78, 83, 134.”* De hamvraag is of het collectief verhogen van de pensioenrichtleeftijd valt onder het vetgedrukte, dus of er dan sprake is van een *wijziging*.

SZW, DNB, AFM en enkele pensioenjuristen (zie bronnen 1, 2, 5 resp. 4 hieronder) stellen van niet. Zo stelt SZW dat het er om gaat of op het verhogingsmoment *sec* — en (dus) op voorhand — rechten worden aangetast. Dat is volgens SZW niet zo, indien:

- de collectieve verhoging van de pensioenrichtleeftijd actuariel neutraal plaatsvindt, en
- het individu de leeftijd t.z.t. weer zelf mag terugzetten naar de oorspronkelijke pensioenrichtleeftijd (dus kan vervroegen), en

- bij dat vervroegen het pensioen weer even hoog is als vóór de collectieve verhoging, *uitgaande* (en hier zit de crux!) *dat de individuele vervroeging gelijktijdig — dus op hetzelfde moment — plaatsvindt als de collectieve verhoging.*

In dat geval, aldus SZW, geldt het wijzigingsverbod niet, en dus ook niet het individuele bezwaarrecht ex art. 83 PW. SZW (en ook DNB en AFM)'s redenering is naar mijn mening onjuist, want:

Ten eerste: (de betekenis van) het woord “wijziging” in art. 20 PW bevestigt dat het verhogen van de pensioenrichtleeftijd daaronder valt. Is er sprake van zo'n “wijziging”, dan geldt het wijzigingsverbod en dus het individueel bezwaarrecht. De wet, noch de wetsgeschiedenis geeft aan wat onder het woord “wijziging” moet worden verstaan. De letterlijke, grammaticale betekenis daarvan moet dan uitkomst bieden. De Van Dale definieert het als “*veranderingen maken in*” ([online publiek](#)). Als je recht eerst luidt: “€ 500 pensioen vanaf 65 jaar”, en daarna: “€ 515 pensioen vanaf 67 jaar”, dan wijzigt het pensioen (zowel de omvang, als de ingangsdatum). Een wijziging dus. Complexer is het volgens mij niet. SZW c.s. negeren dit punt vrij opzichtig.

Ten tweede: dat het verhogen onder [art. 20 PW](#) valt, volgt ook uit de wetsgeschiedenis van dat artikel. Dit zit als volgt. Collectief verhogen van de pensioenrichtleeftijd is wenselijk, omdat zo wordt voorkomen dat er meerdere pensioenleeftijden naast elkaar bestaan (wat leidt tot hogere uitvoeringskosten, en complexere communicatie). De wetgever heeft bij de totstandkoming van de Pensioenwet dat soort situatie (en die wens) onderkend, en daarin voorzien. [Art. 83 lid 1 onder c PW](#) geeft uitvoerders namelijk de mogelijkheid pensioenen intern collectief over te dragen. In de MvT staat daarover: de interne waardeoverdracht “*heeft als voordeel dat niet de oude en de nieuwe pensioenregeling naast elkaar hoeven te blijven bestaan*”. Zie *Kamerstukken II 2005/06, 30413, 3, p. 18*. Die interne waardeoverdracht zet dan ook het wijzigingsverbod ex [art. 20 PW](#) opzij, maar daarvoor is wel vereist dat ieder individu de bezwaarmogelijkheid krijgt. Ook dat bevestigt dat het eenzijdig collectief verhogen van de pensioenleeftijd niet mogelijk is zonder daarvoor eerst de bezwaarroute te doorlopen. *Ten derde:* dat op het moment van collectief verhogen een gelijk pensioen ontstaat indien op *datzelfde moment* weer individueel wordt vervroegd, is juist maar irrelevant. Ten eerste: nagenoeg niemand vervroegt op datzelfde moment. Dat zal later (en vaak véél later) zijn, namelijk als je 65 jaar wordt. Ten tweede: bij latere vervroeging zal het pensioen wel (naar verwachting) lager zijn. SZW c.s. erkennen dat ook. Ook zodoende is er sprake van een wijziging: zekerheid dat het pensioen “€ 500 pensioen is vanaf 65 jaar” wordt ingeruild voor onzekerheid op dat punt. En die onzekerheid ontstaat doordat de vervroegingsfactoren — de factoren die bepalen wat je bij vervroeging krijgt aan pensioen — onderhevig zijn aan veranderingen door o.m. wijzigingen in levensverwachtingen. Die onzekerheid (dus de gevolgen van bijv. het wijzigen van de levensverwachting) draagt een deelnemer na collectieve verhoging direct, en dat was vóór de verhoging niet zo. Daarvóór werkte dergelijke wijzigingen weliswaar door op de dekkingsgraad (en kon dus tot in tijd verspreide kortingen leiden), maar niet rechtstreeks op het individu.

Hoe oordeelde de kantonrechter Roermond in deze Sabic-zaak hierover?

De rechter gaf de drie slapers gelijk. Het fonds had het opgebouwde pensioen niet eenzijdig mogen omzetten. Zijn motivering is als volgt.

Het omzetten betreft een interne collectieve waardeoverdracht als bedoeld in art. 83 lid 1 onder PW. De (huidige en voormalige) deelnemers hebben in dat geval — zo zegt de wet — een individueel bezwaarrecht. Maken zij bezwaar, dan kan hun verhoging niet doorgaan.

Dit is anders indien er geen sprake is van een wijziging, aldus nog steeds de rechter. En dat is zo bij een collectieve verhoging van de pensioenleeftijd als de gerechtigde die leeftijd later weer kan vervroegen en het vervroegde pensioen dan weer gelijk is aan het pensioen zoals dat vóór de eerdere collectieve verhoging was. De rechter oordeelde dat van zo'n 'gelijke' vervroeging bij het Sabic fonds geen sprake was. De rechter verwees daarbij naar het feit dat bij de collectieve verhoging tegelijkertijd een (klein) deel van het ouderdomspensioen werd omgezet in nabestaandenpensioen. Zou na de collectieve verhoging de gerechtigde zijn 67-ouderdomspensioen weer vervroegen, dan zou zijn 65-ouderdomspensioen niet gelijk zijn aan hoe dat vóór de collectieve verhoging was. Een deel daarvan was immers definitief van karakter veranderd (in nabestaandenpensioen).

Ook wees de rechter op wetgeving — de Wet waardeoverdracht klein pensioen (*Stb.* 2017, 505, kamerstuknummer [34765](#) — die (toen nog) in de maak was. Deze wetgeving staat het fondsen *onder omstandigheden* toe de pensioenleeftijd van opgebouwd pensioen te verhogen zonder dat gerechtigden individueel bezwaar kunnen maken. Dat dergelijke wetgeving er zouden komen, was voor de rechter een vingerwijzing dat het nu blijkbaar nog niet zonder individueel bezwaar mogelijk is.

Hoe ver reikt deze uitspraak (precedentwerking)?

Naar verwachting zal genoemde Wet waardeoverdracht klein pensioen per 1 april 2018 in werking treden. Art. 84 PW bepaalt vanaf dat moment nadrukkelijk dat rechthebbenden bij een collectieve verhoging van de pensioenrichtleeftijd *geen* individueel bezwaarrecht hebben. Ik bespreek de inhoud van die wijziging — w.o. de toepasselijke voorwaarden — verder

niet.

Deze Sabc-uitspraak is dan ook met name relevant voor eenzijdige verhogingen die in het verleden hebben plaatsgevonden. Ik ben van mening dat de Sabc-uitspraak relevant is voor alle eenzijdige verhogingen uit het verleden. Ik baseer dat op het volgende:

- Hét dragende argument van de Kantonrechter ligt in r.o. 4.3. Daarin verwijst de Kantonrechter naar *Asser/Lutjens 7-XI 2016/793*. Lutjens stelt dat SZW's "opvatting [d.w.z. art. 20 PW geldt niet] *houdbaar is [...]*indien de werknemer het recht heeft de ingangsdatum van het pensioen te vervroegen (naar de oorspronkelijke leeftijd) en het nominale pensioenbedrag dan gelijk zal zijn aan het bedrag voor de verhoging van de pensioenleeftijd". Lutjens beperkt zich daarbij niet — anders dan SZW — tot één meetmoment, nl. het moment van het collectief verhogen. Logischerwijs doet Lutjens dat niet, anders had hij zich simpelweg kunnen conformeren aan SZW's gehele standpunt.
- Dat de Kantonrechter vervolgens verder (r.o. 4.4) alleen rept over het feit dat een deel van het ouderdomspensioen door de omzetting definitief verloren was gegaan (nl. door omzetting in nabestaandenpensioen) doet aan de reikwijdte van de uitspraak niets af. Immers: hét dragende argument (kan het individu het pensioen *te allen tijde* vervroegen met een daardoor gelijkblijvend pensioen?) geldt ook voor omzettingen waarbij het karakter niet definitief verloren ging. Overigens: TKP en Blom (bronnen 11 en 12 hieronder) zien hierin juist wel een rechtvaardiging om de uitspraak te beperken tot louter die situaties waarin ook een deel van het ouderdomspensioen — definitief — wordt omgezet in andersoortig pensioen.

Relevante bronnen

1. *Kamerstukken I*, 2011/12, [33290, G, p. 23](#) en *Kamerstukken I*, 2012/13, [33290, N, p. 1-2](#).
2. De Nederlandsche Bank (DNB)'s [Q&A van 26 november 2013](#) met als titel 'Aanpassen pensioeningangsdatum en interne collectieve waardeoverdracht
3. T. Huijg, 'Na de staatssecretaris drijft nu ook DNB pensioenfondsen in een juridische fuik', [FD 9 december 2013](#).
4. H. Breuker, 'Omzetting ouderdomspensioen een juridische fuik?' ([online publiek](#))
5. Autoriteit Financiële Markten (AFM)'s [Q&A uit 2014](#) met als titel 'Mag mijn pensioenfonds mijn pensioenleeftijd verhogen?'
6. L.G.J. Bessems, J.W.M.H. Heijmans en E.S. Hoogendijk, 'Juridische basis gewenst voor omrekening pensioenaanspraken naar één pensioenleeftijd', *PM* 2015/122.
7. *Kamerstukken II*, 2015/16, [32042, 315, p. 7-8](#).
8. *Asser/Lutjens 7-XI 2016/539*.
9. *Kamerstukken II*, 2016/17, [34765, 3, p. 11-13](#), en [6, p. 19-22](#) en [19, 1-3](#).
10. Ktr. Roermond 8 november 2017, ECLI:NL:RBLIM:2017:10722.
11. TKP, 'Opvallende uitspraak rechtbank Limburg over omzetting opgebouwd pensioen naar hogere pensioenleeftijd', 13 november 2017 ([online publiek](#)).
12. L. Blom, 'Collectief omzetten naar 68 jaar vóór 1 april 2018 gaat via 'Klijnsma-route', 8 december 2017 ([online publiek](#)).